

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Lausunto

1 (3)

31.3.2025

Dnro V/9770/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo.okm@gov.fi

Lausuntopyyntönnö VN/23259/2024 10.3.2025

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että luvan sijasta yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittaminen edellyttäisi, että palveluntuottaja ja sen toimipaikat olisi rekisteröity. Rekisteröinnin edellytyksenä olisi, että palveluntuottaja ja toimipaikat täyttäisivät niille säädetty edellytykset, ja rekisteröintiprosessi pysyisi soveltuvin osin samana kuin lupamenettelyssä. Päiväkotitoiminnan aloitusta voisi kuitenkin aikaistaa siten, että toimitiloihin tehdyn tarkastuksen jälkeen toiminnan voisi aloittaa ennen rekisteröintipäätöstä. Muutosten on ehdotettu tulevan voimaan 1.1.2026.

Valvira toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Valviran tehtäväksi ei ole varhaiskasvatuslaissa säädetty lupaviranomaisen tehtäviä, eikä nyt säädettäväksi ehdotettavilla muutoksilla ehdoteta Valviran tehtävien laajentamista rekisteröintiviranomaisen tehtäviin, vaan ne kuuluisivat edelleen aluehallintovirastoille. Valvira kuitenkin ylläpitää valtakunnallista palvelunvuottajien rekisteriä (Soteri), johon yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajat rekisteröidään. Näin ollen Valvira lausuu säädettäväksi ehdotettavista muutoksista rekisterin ylläpitäjän näkökulmasta. Lisäksi Valvira toteaa, että mikäli hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp) etenee suunnitellusti, 1.1.2026 alkaen sekä Valviran että aluehallintovirastojen varhaiskasvatuslain mukaiset tehtävät siirtyvät perustettavaksi esitettyyn Lupa- ja valvontavirastoon.

Esitysluonnoksen (s. 21) mukaan lain voimaan tullessa uusien palveluntuottajien tulisi luvan sijaan hakea rekisteröintiä, mutta jos palveluntuottaja on lain voimaan tullessa merkitty yksityisten palveluntuottajien rekisteriin luvan tai aiemmin tehdyn ilmoituksen perusteella, saa palveluntuottaja jatkaa toiminnan harjoittamista. Rekisteröintiviranomaisen on muutettava myönnetty luvat ja tehdyt rekisteröinnit esityksen mukaisiksi rekisteröinneiksi kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Valvira toteaa, että yhdenmukaisen käsittelyn varmistamiseksi esityksessä tulisi ottaa kantaa myös siihen, miten esitetyn lain tultua voimaan ratkaistaisiin mahdolliset ajankohtaisesti voimassa olevien säännösten nojalla vireille tulleet lupahakemukset, joita ei olisi ehditty ratkaista ennen esitettyjen muutosten voimaantuloa.

31.3.2025

Dnro V/9770/2025

Esityksessä ei oteta kantaa siihen, kuinka palveluntuottaja voi tarvittaessa osoittaa ennen rekisteröintipäätöstä sen, että palveluntuottajalla on oikeus tuottaa palveluja toiminnan yleisten edellytysten sekä toimipaikan tarkastuksen jälkeen. Soteri-rekisteriin esitettävänä oleva muutos voitaisiin toteuttaa siten, että palveluntuottaja vietäisiin automatisoidusti rekisteriin toiminnan yleisten edellytysten ja toimipaikan tarkastuksen jälkeen, ja varsinainen rekisteröintipäätös tehtäisiin myöhemmin. Rekisteristä kävisi ilmi, jos palveluntuottajalle ei ole vielä tehty rekisteröintipäätöstä. Tällöin palveluntuottaja olisi kuitenkin löydettävissä Soteri-rekisterin julkisesta sähköisestä tietopalvelusta, ja oikeus tuottaa palveluja olisi siten osoitettavissa.

Esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin liittyen Valvira toteaa, että esitetävän 44 a §:n 3 momentin mukaisten muutosta koskevien hakemusten rekisteriinnin automatisointi ei olisi toteutettavissa pienimuotoisin muutoksin. Ajankohtaisesti Soterin sähköisessä asiointissa on yksi muutoshakemuslomake. Siten sellaiset toimipaikan muutosta koskevat hakemukset, jotka eivät esityksen mukaan vaatisi rekisteröintipäätöstä ennen toiminnan aloittamista tulisivat haettavaksi samalla lomakkeella kuin sellaiset muut muutokset, joita ei saisi toteuttaa ilman rekisteröintiä. Automatisointi edellyttäisi siten lomakkeiden muuttamista. Vaihtoehtoisesti toimipaikkaa koskeva muutos tulisi viedä rekisteriin manuaalisesti silloin, kun samalla lomakkeella haettaisiin myös sellaista muutosta, jota ei saisi toteuttaa ennen rekisteröintiä.

Mikäli esityksen tarkoituksena on, ettei Soteri-rekisteriin tehdä minkäänlaista merkintää palveluntuottajasta tai toimipaikasta tai sen muutoksesta ennen toiminnan aloittamista, Valvira pitää tärkeänä, että esityksessä otettaisiin kantaa siihen, kuinka palveluntuottaja voi osoittaa oikeutensa tuottaa palveluja silloin, kun toiminnan yleiset edellytykset sekä toimipaikka on tarkastettu, mutta rekisteröintipäätöstä ei vielä ole tehty.

Viranomaisvaikutuksiin liittyen esityksessä todetaan, että aluehallintoviraston tulisi päivittää ohjeet ja päätöspohjat rekisteröintimenettelyn mukaisiksi (s. 9). Valvira toteaa, että koska Soteri-asiointi on sähköistä ja Valvira ylläpitää rekisteriä, myös asiointiin asiakirjapohjia ylläpitää Valvira. Siten esitetyistä muutoksista aiheutuu vaikutuksia myös Valviralle.

Esityksessä (s. 15) on arvoitu vaihtoehtoista voimaantuloajankohtaa. Valmistelun aikana on arvioitu vaihtoehtona, että esitettävät muutokset tulisivat voimaan vasta lain 326/2022 siirtymäajan päätyttyä 1.1.2027. Valmistelussa on arvioitu, ettei em. voimaantuloaika keventäisi toimijoiden hallinnollista taakkaa siten, kun hallitusohjelmassa on kirjattu. Valmistelussa vaihtoehtoisen voimaantuloajan vahvuutena on kuitenkin pidetty sitä, että kaikkien yksityistä varhaiskasvatusta harjoittavien palveluntuottajien toiminnan harjoittamisen yleiset edellytykset olisivat tulleet tarkastetuiksi, minkä lisäksi vaihtoehdon on arvioitu olevan palveluntuottajien kannalta yhdenvertaisin.

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Lausunto

3 (3)

31.3.2025

Dnro V/9770/2025

Valvira toteaa, että 1.1.2026 on tarkoitus tulla voimaan virastouudistus, jolla on laajoja vaikutuksia Soteri-rekisteriin. Virastouudistus sekä esityksessä vaihtoehtoisesta voimaantuloajankohdasta todettu huomioiden Valvira ehdottaa ja pitää tärkeänä, että nyt esitettävien muutosten voimaantuloaikaa arvioitaisiin uudelleen ja voimaantuloajankohtaa siirrettäisiin 1.1.2027 saakka. Siinä myös mahdollisen virastouudistuksen aiheuttamia rekisterimuutoksia olisi saatu toteutettua ennen nyt esitettävän lain voimaantuloa ja siitä aiheutuvia rekisterimuutoksia.

Ratkaisija: Henriksson Markus

Virka-asema: Ylijohtaja

Esittelijät:

Erola Milla, Lakimies

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

asiankäsittelyjärjestelmässä.

Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Valviran johtoryhmä